

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

Сектор за контролу пословања банака

МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ИЗРАДУ ОБРАЗАЦА ПОКГ И ПНО

Овом методологијом се детаљно објашњавају елементи и начин израде Извештаја о промени очекиваних кредитних губитака финансијских средстава (Образац ПОКГ) и Извештаја о промени нивоа обезвређења финансијских средстава (Образац ПНО), које је банка дужна да сачињава и доставља Народној банци Србије у складу с одлуком којом се уређује извештавање банака.

ОСНОВНИ ПОЈМОВИ

Извештаји садрже податке о структури промене очекиваних кредитних губитака и променама нивоа обезвређења различитих врста финансијских средстава у извештајном периоду.

Под финансијским средстава се подразумевају дужнички инструменте у билансу стања банке и ванбилансне изложености банке који се у складу са МСФИ 9 вреднују по амортизованој вредности или по фер вредности кроз остали резултат.

Под очекиваним кредитним губицима финансијских средстава која се вреднују по амортизованој вредности се подразумева кумулативни износ њихове исправке вредности и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама. Под очекиваним кредитним губицима финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат се подразумева кумулативни износ умањења вредности тих финансијских средстава по основу промене кредитног ризика који се евидентира у оквиру осталог резултата на рачуну 823 Добици/губици по основу промене вредности дужничких инструмената.

Финансијска средства су у извештајима груписана на следеће врсте:

Дужнички инструменти у билансу стања:

- Доспели и недоспели кредити
- Хартије од вредности

- Остали дужнички инструменти који се евидентирају у билансу стања

Ванбилансне изложености:

- Дате гаранције и друга јемства
- Неискоришћене преузете неопозиве обавезе
- Друге ванбилансне ставке по којима може доћи до плаћања

Свака врста финансијског средства приказује се према валути одобрења, секторској припадности дужника/емитента, начину вредновања, нивоу обезвређења, начину обезвређења и статусу проблематичности.

Банка извештаје попуњава по свим материјално значајним валутама према интерној методологији, док се преостале валуте збирно приказују под шифром Остало. Под потраживањима у одређеној валути подразумевају се (поред потраживања исказаних у одређеној валути) и потраживања у динарима индексирана у тој валути. Валутна структура се приказује према шифарнику из тачке 3. Прилога 3. Одлуке о прикупљању, обради и достављању података о стању и структури рачуна из Контног оквира(у даљем тексту: Одлука о ССКР), с тим што се динарски пласмани који нису индексирани у страној валути приказују са шифром 0.

Секторска структура се попуњава према шифарнику из тачке 1. прилога 3. Одлуке о ССКР) – 4. и 5. цифра.

Начин вредновања финансијског средства се приказује према шифарнику из тачке 14. Прилога 3. Одлуке о ССКР (16. цифра). С обзиром да се у извештају приказују промене очекиваних кредитних губитака (исправке вредности и резервисања) финансијских средстава која се вреднују по амортизованој вредности и финансијских средстава по фер вредности кроз остали резултат, користе се шифре: 1 - Вредновани по амортизованој вредности и 4 - Вредновани обавезно по фер вредности кроз остали резултат.

Ниво обезвређења финансијског средства се приказује према шифарнику из тачке 15. Прилога 3. Одлуке о ССКР (17. цифра).

Под начином обезвређења финансијског средства се подразумева да ли су очекивани кредитни губици финансијског средства обрачунати на групној или појединачној основи према следећем шифарнику: 0 - На групној основи; 1 - На појединачној основи.

Статус проблематичности финансијског средства се утврђује на основу дефиниције проблематичног потраживања из одлуке којом се уређује класификација билансне активе и ванбилансних ставки, а приказује се према следећем шифарнику: 0 - Није проблематично; 1 - Проблематично.

Извештај о промени очекиваних кредитних губитака
финансијских средстава –
Образац ПОКГ

Колона 1 – Стање на почетку периода

Наводи се износ очекиваних кредитних губитака финансијских средстава са стањем на последњи дан календарског месеца који претходи месецу за који се саставља извештај.¹

Колона 2 – Повећање услед настанка и стицања

Наводи се износ иницијално обрачунатих очекиваних кредитних губитака финансијских средстава која су призната у извештајном периоду.

Под признатим финансијским средствима у извештајном периоду се, поред пласираних, одобрених и стечених финансијских средстава, подразумевају и активирани ванбилансне изложености (осим коришћења одобрених револвинг кредитних линија), финансијска средства призната услед рекласификације и финансијска средства призната услед модификације која доводи до престанка признавања једног и признавања другог финансијског средства.

Колона 3 – Смањење услед престанка признавања

Наводи се износ очекиваних кредитних губитака финансијских средстава која нису директно отписана а престала су да се признају у току извештајног периода услед уступања трећем лицу, потпуне наплате, рекласификације и модификације која доводи до престанка признавања једног и признавања другог финансијског

---

¹ У колони 1. Стање на почетку периода извештаја за јануар 2018. године потребно је приказати почетно стање очекиваних кредитних губитака након евидентирања ефеката прве примене МСФИ 9.

средства. Активирање ванбилансних изложености доводи до њиховог престанка признавања и смањења обрачунатих очекиваних кредитних губитака ванбилансних ставки по том основу.

Колона 4 – Повећање услед погоршања кредитног ризика

Наводи се износ повећања очекиваних кредитних губитака финансијских средстава услед погоршања кредитног ризика, без обзира да ли то погоршање кредитног ризика доводи до преласка финансијског средства из једног у други ниво обезвређења.

Утицаји доспелих, а ненаплаћених камата, коришћења одобрених кредитних линија, промене у проценама услед ажурирања или ревидирања параметара ризика и промене очекиваних економских параметара, на повећање очекиваних кредитних губитака се приказују овој колони.

Колона 5 – Смањење услед побољшања кредитног ризика

Наводи се износ смањења очекиваних кредитних губитака финансијских средстава услед умањења кредитног ризика, без обзира да ли то умањење кредитног ризика доводи до преласка финансијског средства из једног у други ниво обезвређења.

Утицаји наплаћених потраживања од камата, враћања одобрених кредитних линија, протока времена, промене у проценама услед ажурирања или ревидирања параметара ризика и промене очекиваних економских параметара, на смањење очекиваних кредитних губитака се приказују у овој колони.

Смањење очекиваних кредитних губитака услед делимичне наплате финансијских средстава која се отплаћују у ратама, такође се приказује у овој колони, изузев услед наплате последње рате које се приказује у колони 3. Смањења услед престанка признавања.

Колона 6 – Промена услед модификације

Наводи се нето промена очекиваних кредитних губитака у извештајном периоду услед модификације финансијских средстава која не доводи до директног отписа, нити до престанка признавања једног и признавања другог финансијског средства.

Ако модификација доводи до престанка признавања једног и признавања другог финансијског средства, потребно је промену очекиваних кредитних губитака услед престанка признавања приказати у Колони 3. Смањење услед престанка признавања, а иницијално обрачунате очекиване кредитне губитке признатих финансијских средстава у Колони 2. Повећање услед настанка и стицања.

Ако модификација доводи до престанка признавања целог или дела финансијског средства услед директног отписа, потребно је промене очекиваних кредитних губитака по том основу приказати у Колони 8. Смањење услед директног отписа.

Колона 7 – Промена услед промене методологије за процену и обрачун обезвређења

Наводи се нето промена очекиваних кредитних губитака услед ажурирања методологије за процену обезвређења финансијских средстава због промена постојећих или успостављања нових модела за процену очекиваних кредитних губитака или усвајање нових стандарда, с тим у вези.

Промена методологије за процену обезвређења финансијских средстава која доводи до преласка финансијског средства из једног у други ниво обезвређења такође се сматра променом модела и њен утицај се наводи у овој колони.

Промене очекиваних кредитних губитака услед ажурирања или ревидирања параметара ризика, као и промена у очекиваним економским параметрима не приказују се у овој колони, већ у колони 4. Повећање услед погоршања кредитног ризика, односно колони 5. Смањење услед побољшања кредитног ризика.

Колона 8 – Смањење услед директног отписа

Наводи се износ очекиваних кредитних губитака финансијских средстава која су потпуно или делимично престала да се признају у току извештајног периода услед директног отписа.

Нето књиговодствена вредност финансијских средстава на дан престанка признавања услед директног отписа, односно износ директног отписа истог наводи се у колони 13. Расходи директног отписа.

Колона 9 – Промене по основу курсних разлика

Наводи се износ нето промене очекиваних кредитних губитака који настаје због промене вредности финансијског средства услед промене курса динара.

Колона 10 – Остале промене

Наводи се износ нето промене очекиваних кредитних губитака који није приказан у претходним колонама.

Колона 11 – Стање на крају периода

Наводи се износ очекиваних кредитних губитака финансијских средстава са стањем на последњи дан извештајног месеца.

Износ у овој колони у сваком реду требало би да буде једнак износу обрачунатом у складу са следећом формулом:

	Колона 1.	Стање на почетку периода
+	Колона 2.	Повећање услед признавања и стицања
-	Колона 3.	Смањење услед престанка признавања
+	Колона 4.	Повећање услед погоршања кредитног ризика
-	Колона 5.	Смањење услед побољшања кредитног ризика
±	Колона 6.	Промена услед модификације
±	Колона 7.	Промена услед промене методологије за процену и обрачун обезвређења
-	Колона 8.	Смањење услед директног отписа
±	Колона 9.	Промене по основу курсних разлика
±	Колона 10.	Остале промене
=	Колона 11.	Стање на крају периода

Колона 12 – Наплаћена отписана потраживања

Наводи се износ у току извештајног периода наплаћених, претходно директно отписаних потраживања, независно од момента њиховог отписа.

Колона 13 – Расходи по основу директног отписа

Наводи се нето књиговодствена вредност директно отписаних финансијских средстава на дан престанка признавања по основу директног отписа.

Збир вредности у колони 8. Смањење услед директног отписа и колони 13. Расходи по основу директног отписа је једнак бруто књиговодственој вредности финансијских средстава која су престала да се признају услед директног отписа.

Извештаја о промени нивоа обезвређења финансијских средстава – Образац ПНО

Под променом нивоа обезвређења се подразумева прелазак финансијског средства из једног у други ниво обезвређења у току извештајног периода, односно промена нивоа обезвређења финансијског средства на крају извештајног периода у односу на ниво обезвређења коме је припадало на почетку извештајног периода или у моменту иницијалног признавања.

Наводи се бруто књиговодствена вредност финансијских средстава на крају извештајног периода.

Колона 1 - Прелазак из Нивоа 1 у Ниво 2

Наводи се бруто књиговодствена вредност финансијских средстава која су на крају претходног извештајног периода припадала Нивоу обезвређења 1, а на крају извештајног периода припадају Нивоу обезвређења 2.

Колона 2 – Прелазак из Нивоа 2 у Ниво 1

Наводи се бруто књиговодствена вредност финансијских средстава која су на крају претходног извештајног периода припадала Нивоу обезвређења 2, а на крају извештајног периода припадају Нивоу обезвређења 1.

Колона 3 – Прелазак из Нивоа 2 у Ниво 3

Наводи се бруто књиговодствена вредност финансијских средстава која су на крају претходног извештајног периода припадала Нивоу обезвређења 2, а на крају извештајног периода припадају Нивоу обезвређења 3.

Колона 4 – Прелазак из Нивоа 3 у Ниво 2

Наводи се бруто књиговодствена вредност финансијских средстава која су на крају претходног извештајног периода припадала Нивоу обезвређења 3, а на крају извештајног периода припадају Нивоу обезвређења 2.

Колона 5 – Прелазак из Нивоа 1 у Ниво 3

Наводи се бруто књиговодствена вредност финансијских средстава која су на крају претходног извештајног периода припадала Нивоу обезвређења 1, а на крају извештајног периода припадају Нивоу обезвређења 3.

Колона 5 – Прелазак из Нивоа 3 у Ниво 1

Наводи се бруто књиговодствена вредност финансијских средстава која су на крају претходног извештајног периода припадала Нивоу обезвређења 3, а на крају извештајног периода припадају Нивоу обезвређења 1.